

SZIVÁRVÁNY-BARLANG FELMÉRÉSE

A 2004–2005-ös évek újabb meglepetést hoztak a bükki barlangtérképezések. Az említett évek telén, igen mostoha körülmények között fejeződött be a bükki Szivárvány-barlang felmérése, melynek végén a korábban 200 méternek becsült barlang hossza elérte az 545 métert. A térképezési munkálatokat a Bükki Nemzeti Park támogatásával a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület és a Pizolit Barlangkutató Sportegyesület közösen végezte.

A felmérést 2004. december 11–12-i hétvégén kezdtük. Az éjszakát a Halastó gátján bivakolva töltöttük. A másnap kora reggeli kezdést azonban megghiúsította az éjszakai -6 °C -os hideg, ami után reggel sehogy sem sikerült időben „overállba” rázni magunkat. Így szombaton némi késéssel, 10.15-kor kezdtük meg a munkát. A kezdés után nem sokkal azonban történt egy baleset, ami jelentősen megváltoztatta a hétvégi munkatervet. A bejárati akna alján folyt az irányszög mérés, amikor fentről egy meglazult kő lecsúszva, telibe találta a poligon zsinórra felakasztott műszert, betörve annak üvegét és kiverve a tüt. Sajnos, a túról leesett az ellensúly is, amit

Szivárvány barlang

Alaprajz - keresztmetszvény

Végpontról szíjfon

Adatok:

A barlang hossza: 545,92 m

A barlang mélysége: 63,39 m

Horizontális kiterjedése: 66 m

Felmérte:

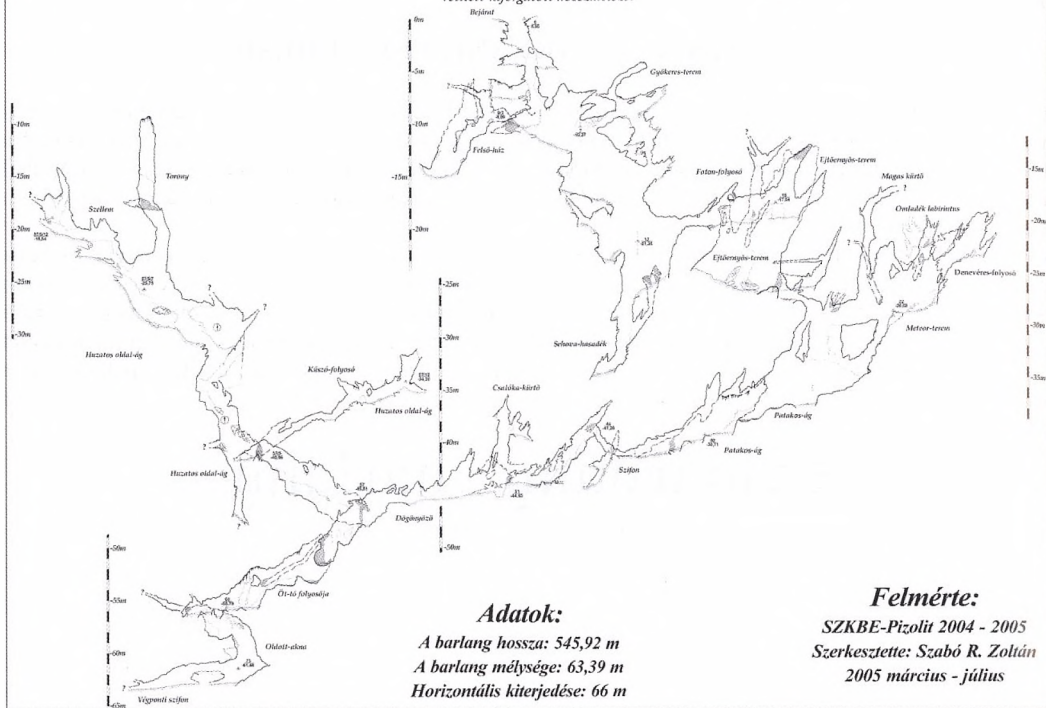
SZKBE-Pizolit 2004 - 2005

Szerkesztette: Szabó R. Zoltán

2005 március - július

Szivárvány barlang

Vetített-kiforgatott hosszszelvény

Adatok:

A barlang hossza: 545,92 m
A barlang mélysége: 63,39 m
Horizontális kiterjedése: 66 m

Felmérte:

SZKBE-Pizolit 2004 - 2005
Szerkesztette: Szabó R. Zoltán
2005 március - július

nem sikerült megtalálni, így az aznapi munkafolyamat hossz- és lejtőszög-mérésből állt. A mérési folyamat már nem is kapott olyan hangsúlyt, inkább a barlang megismerése lett a fő cél. A végpontja első ránézésre alig járható, lapos, vizes szifon. Félíg bebújva azonban gyanússá vált: nem biztos, hogy ez a végpont. Azonban a vízbe lefeküdve egyikünknek sem volt kedve kipróbálni. Hazatérve, a régi térképről egyértelműen kiderült, hogy a „vizes-szifon” után van a barlang járható részének közel a fele, sajnos a levelező listán közzétett kérdésemre a szifon járhatóságával és azon túli barlangszakasz milyenségével kapcsolatban nem kaptam érdemleges információt.

A következő kiszállás 2005. január 22–23-ára időzítettük. Igazi téli Bükk fogadott minket, 40–50 cm hóval -12 °C-os hideggel. Jól esett a már befűtött házba beköltözni. Köszönet érte a Marceleseknek. Január 22-én szombaton délelőtt 9 órakor kezdtük a méréseket, először a korábban elmaradt iránymérésekkel, közben kiegészítve az oldalágakkal. Éjjel 22.30-kor hagytuk abba a munkálatokat. Ekkor már az Ejtőernyős-teremben dolgoztunk. Vasárnap reggel ismét 9 órakor folytattuk, és délutánra a vizes szifonig jutottunk. A barlangot 17.30-kor hagytuk el. Otthon az adatok gépre vitele után vált bizonyossá, amit már a barlangban is sejtettünk, hogy a járatok hossza jócskán meghaladja a Nemzeti Park által jelzett 200 métert. A járatok együttes hossza a „vizes-szifonig” 325,29 méter. A Nemzeti Park kérésére azonban folytattuk a mérési folyamatokat. Bízva a szerencsénkben és az időjárásban, a következő mérési akciót 2005. március 15-i hosszú hétvégére ütemeztük, mégpedig úgy, hogy már március 9-én, szerdán este kimentünk a Bükkbe. Tervek szerint csütörtökön és pénteken befejezzük a Szivárvány-barlangot. Szombattól viszont elkezdjük a Szeleta-zsombolyt, és csináljuk, ameddig be nem fejezzük. Az időjárás azonban közbeszólt. A hó vastagsága meghaladta a 60–70 cm-t, a hőmérő -19,5 °C-ot mutatott. Komoly küzdelem volt eljutni a Szivárvány-barlangig, ahová március 10-én csütörtökön 12 órakor mentünk le, egyenesen a „vizes-szifonig”. A magunkkal hozott szivaccsal kimertük a vizet a lent talált vödörbe, majd azt „átvödöröztük” a szifon melletti vakjáratba, a Törmelékes-szifonba. A szabaddá tett kuszodán némi

nehézség árán már sikerült átjutni, így folytathattuk a méréseket. Először a főágat mértük végig, majd a végponttól visszafelé haladva mértük ki a mellékágakat is. A Huzatos-mellékág azonban kifogott rajtunk, ugyanis a bejárás során sehogy sem akart véget érni. Így mielőtt komolyabban belemelegedtünk volna, abbahagytuk. Mikor kiértünk a barlangból, akkor derült ki, hogy éjjel 1.30-at mutat az óra. A hőmérő is „kellemes” -13 °C-ot mutatott. Igazán élvezet volt a térdig érő hóban, a Vizes-szifonban ronggyá ázott overállban kigyalogolni, majd betolni az autót, amivel átmentünk Létrásra. Másnap „frissen” kipihelve, kora délután, 13.30-kor kezdtük meg a munkát. Az oldalág bejárata mindjárt igen kemény szűkülettel indul, ami ugyan a teteje felé tágul, ám itt már 3–4 méteres magasságban vagyunk. Némi nehézségek árán, de mindannyian bejutottunk. Egyre beljebb haladva az oldalágban vált bizonyossá, hogy a korábban ismeretlen barlangszakaszban dolgozunk. Ez azonban nem kevés veszélyforrást rejtett magában a stabilizálatlan omladéktömbök miatt. Késő este, 23 órakor hagytuk el a barlangot. A mérések során 6 kutató összesen 231 órát töltött el a barlangban, és 198 poligonvonalat vettek fel, illetve mértek le.

A Szivárvány-barlang egykori aktív, mára inaktívra vált víznyelő, középső és felső triász korú világos szürke kristályos mészkőben alakult ki. A kialakulásában az erős tektonikus preformáció, valamint a befolyó vizek eróziója játszott a legnagyobb szerepet. Az objektum törésrendszere markáns, jól fejlett, jellegzetes formaelemeket tartalmaz. A morfológiai képe változatos, többretű. Aknák, kürtők, kisebb-nagyobb letörések, helyenként tört-omlott zónák, és kisebb szakaszokon simára koptatott felületek is megfigyelhetők. Különösen szépek az oldásformái. Ezek inkább a barlang fosszilis járataiban kifejezőek, de igen látványos a Patakos-ágban lévő Öt-tó környéke is. Láthatunk még keskeny, de meglepően mély meandereket, melyek mélysége helyenként meghaladja a 12–15 métert (Huzatos-ág). A Szivárvány-barlang szilárd kitöltése nem túl nagy mennyiségű agyag, és kisebb-nagyobb kavicssteraszok. Szintén kisebb felületekben találunk tört-omlott felületeket. Nagyobb szakaszon az Omladék-labirintus járatai helyezkednek el. Cseppkőképződményekben viszonylag gazdagnak mondható, ez különösen igaz a bejárat közeli fosszilis járatokra, illetve a felső szintekre.

A barlangban időszakosan tavaszi hóolvadáskor, nagyobb esőzések idején vannak kisebb-nagyobb vízmozgások. Ennek nyomait figyelhetjük meg, a barlang Patakos-ágban. Csepegő, szivárgó vizek az év majd minden szakában előfordulnak, kisebb nagyobb-mértékben. A barlang egyes szakaszain különböző méretű pocsolyákat találunk, melyeket szivárgó vizek táplálnak. Az Öt-tó szakaszán pangó vizek is lehetnek.

A Szivárvány-barlang, bár közel van egy viszonylag forgalmas üdülőterülethez, mégsem számít veszélyeztetett objektumnak. A képződmények viszonylag épek, szándékos rongálásnak nincs nyoma. A barlangra potenciális veszélyforrást talán az üdülőterület tavának szennyezése jelent, amennyiben van.

A barlang felmért hossza: 545,92 m.

A barlang legnagyobb mélysége: 63,21 m.

A barlang legnagyobb horizontális kiterjedése: 66 m.

A barlangot felmérték:

a SZKBE, a Pizolit SE. tagjai 2004. december 11. és 2005. március 11. között.

A térképet szerkesztette:

Szabó R. Zoltán 2005. március–júliusban.

A teljes barlangtérkép megtekinthető:

a Bükki Nemzeti Parkban

a Barlangtani Intézetben

a Pizolit Barlangkutató Sportegyesületnél

a Szegedi Karszt és Barlangkutató Egyesületnél.

Szabó R. Zoltán
Szigetszentmiklós